

H. Germ. IV
- 11/15
- 11/15 d

PRIMITIAE SILESIACAE

Sive

FRANC. FABRI VULGO KOECKRITZ,
SABOTHVS & SILESIA

Libellus diu pro inedito habitus, à multis desideratus,
& sapissime descriptus.

Cui

præmittitur

JOH. FECHNERI PROGRAMMA

ejusdem argumenti.

*Ex Codice Manuscripto cum impresso Exem-
plari diligenter collato excerptis*

&

Usui publico
restituere.

Q. A. T. A. V. A.

LIPSIAE,

Apud Hæred. JOHANNIS GROSSII,

VIRO
De universa Eruditorum Republica
Optime merenti,
DN. JOH. ALB. FABRICIO,
Theol. D. & Prof. Celaberr.

* *

Ignota, Vir doctissime,
Clarissime atque digne tot præconiis
Quot terra plantas, quot fovet
Aër volucres, unda pisces, quot poli
Stellis refulgent vertices :
*Ignota cernis, læta nec dum nomina,
Quæ nulla virtus, scriptavo
Polita doctis inferunt Diariis.
Sola est voluntas, est mea
Propensio in Te, sola qua Te suspicor
Veneratio & cultus pius,
Audere qui nos urget hanc audaciam
Has offerendi chartulas,
Silestorum gesta dantes inclitum
Has ut benigne pro Tua
Interpreteris, obsecro, modestia
Submissione qua decet
Tuos Clientes obsecrare; queis quoque
Et me subinde jungito.
Sic Tu valere perge! perge scribere!*

EX
Hereditate
Steinwehriana

devotissimus Client

Q. A. T. A. V. A.

Mirabere, Lector, me hominem peregrinum & neque Patria neque statione Silesium ejus Gentis Scripta typis mandare; occasionem tamen rei prolixius exponere mihi molestum foret, tibi tædiosum. Expedit sane rarissimum hoc & multorum diu desiderii expetitum Opusculum Publico tandem restitui: fuerunt etiam aliquot ejus terræ Eruditi ac novissime Svidnicensis quidam, qui nobis recudendi præclari hujus *κειμηλίσ* spem plus una vice fecerunt; sed res intra conatus substitit. Isti certe, voluntate nescio an subsidiis destituti, ultra promissa, quibus divites erant, nihil hucusque protulerunt.

Nos igitur bona hic fide Tibi illud exhibemus, quale quidem in elegantissimo Codice manu magni quondam inter suos Jcti scripto, reperimus. Nihil à me additum, nihil demtum; nisi quod pauca, quæ viridi passim colore annotaverat Vir eruditus ad paginarum calces adjecta sint, cursivo, quem vocant typoshetæ, caractere à reliquis discernenda.

Plures animadversiones criticas cumulare ad Scriptorem, quem nec addiscendi nec excolendi styli ergo lectitabis, otiosum: Commentarium vero historicum jungere & Annales elysios scribere velle, idem videbatur. Neutrum instituti, nedum officii mei ratio permittit. Novi interim Virum Silesia oriundum, patriæ rei amantissimum & studiorum olim in celebri Germaniæ Gymnasio socium, qui ferias mihi faciens, largo quod prætermisi fœnore compensabit; brevi abhinc tempore Te quid infausta Fauni molimina monstri aluerint? quid tot alia ignota nomina in recessu habeant? justo opere docturus. Is scilicet non est - - - - - tantis conatibus impar. Tu his frui, donec alter meliora, propediemque ex eodem insigni Manuscripto Pancratii Vulturini Panegyricum Silesiæ, (Patavii olim recitatum,) Grisbecii & Mollerii Genealogias DD. Lignicensium & alia id genus rarissima monumenta Tibi promitte.

ab

EDITORE,

SABOTHVS

Montium Silesiæ amœnissimus.

JOH. FECHNERI.*

* * *

Adesse, miti qui favetis Gratia
Ruris quieti, turbidas quibus licet
Vitare turbas civitatis & fori
Mentem expedire servidi negotiū:

Adesse, quaeso, ac libero mecum pede
Pagi Silensis ite latum per solum,
Quod sub comatis panditur Sudetibus.

En hic locuples explicat mater sinus
Natura plenos, & bonorum prodiga
Quorumlibet pecullii dotes sui
Libare dat visentibus, qui lumina
Partes in omnes curiosa missitant.

A 3

En

* Est Programmata Joh. Fechn. Rectoris in Gymnasio Magdaleno quod Vratislavia est, quo Urbis proceres & cives ad Actum solemnem in dicto Gymnasio habendum invitabit An. 1668. die 5. Sept. Nos praemittendum elegantissimi Poëta Carmen censuimus, cum quod breve est & venustum, tum quod & hic quendam quasi Inbisationis & Introductionis locum suscinere possit, ad perlustrandos Fabri lusus proluxiores. Legitur quoque inferum, (ni totus fellor,) in ejusd. Fechneri Sylbis elysis i. e. Silesia Inferioris Montium, Agrorum, Nemorum, Fluviorum, Opulorum & aliorum Locorum delictis Bri. a 1675. 8vo.

En hic serenum frontis exeret decus
Mollis venustas perpluitque Nectare
Caeli salubri culta ruris aquora.
Hinc cuncta ridens, & renident suaviter,
Vireta, campi, septa, villa, compita.

Sed ante lassos qua pedes humi jacent
Lustrare saltem, non sat est: Attollite
Vultus in altum: Quod magis miremini,
Amenitas hic subministrat dadala.

SABOTHVS ecce! culmen hic offert sacrum
Terra Sabothus umbilicus Slesie.
Clemens apricum surrigit clivus jugum,
Sabique caeli templa vertex candidus.
Hinc arva late prospicit pregnantia,
Apeliota quæ virens pandis lasus.
Ast pone terga respicit Sudetici
Saltus, & horret solitudinem suum
Jungi cactumen. Rure culto proferens
Pater Sabothus arduum caput, coli
Semper meretur accolis ab omnibus.

Nil hoc profecto monte nostra clarius
Possedit unquam possidetque Slesia.
Hic in verenda culminis crepidine
Stetisse fertur Astiburgii vetus
Castrum timendum perduellibus vagis,
Cum Quadus acris Semmoni junctus eruci
Has occuparet Teutona terra plagas.

Post hæc Polonis cum subesset Slesia,
Fixis Penates hac in arce nobiles
Petrus, Danorum gente profatus, Comes,
Petrus sacrarum conditor tot adium.

O quanta tunc tibi, Sabothe, gloria,

QUAN-

Quantumque lumen additum! Summatibus
Viris lares tu conferebas splendor:
Turrita quondam tu corona Patriæ,
Fidumque asylum, civibus defendere
Graves amabas hostium minacias.

Sed hæc prius fuere, nunc Silentii
Sortes subire cogitur mons pristinas.
Senet perenni destinatus otio
Siletque turbis martialibus vacans.
Postquam latrones his remoti sedibus,
Quas involant forte belli tempore.

Ubi tremendum nunc duellatoribus
Castrum? Superba nunc ubi munimina,
Substructionis ardua, quæ siderum
Aedes inibant splendicantium? Jacent,
Jacent sepulta sub ruinarum scrobe.

Verum ut corona demta fronti marcida
Salvum relinquit crine cum salvo caput:
Sic fors sinistra diruit burgum vetus,
Ipsam Sabothum vesciit convellere.
Stat integer, stabitque dum Silesia
Stabit perennis usque gloria tenax.
Effert ut olim, montium princeps, caput
Semper colendum proximis Sudetibus.
Hoc proprium sibi decus Silesia
Surgens in Austros eminenter obtinet.
Inhospitalem Caucasum Georgia
Hæmque Thraces solitudinem feri
Jactent: Sabothum cultiorem prædicat
Silestis ora: Fæta nam novalia
Inspector altius fronte miti prospicit.
Circum benigna imperat Ceres agris:

A 4

FINI

Hinc arva flavis messibus passim sument,
Cornuque plenum delicatis frugibus
Promens Colonos ditat alma Copia.
Serva tibi Potosium, Peruvia,
Argenteas qui prabet offas jugiter.
Servate montes aureos vobis graves
Persa & nitentes margaritas Bengali,
Miretur hac excors Mydas & Indica
Mercis redemptor Pluris astimant opes
Vescas Sabotho qui colunt rus adstitum.
Hoc oppido suis bonorum Gargara
Prestans alumnis, provocat Trinacriam
Pelusique sumen agri nobilo.

O ter beatos Slestos, si noverint
Frui paratis Patrie suae bonis
Penuque largâ, quam Silentii jugo
Subiecta plenae terra condit horreâ?
Sic exterorum merx iisdem nauseam
Gravem crearet. Nam quid hic desiderant
Boni, quod usus, aut quod esus postulat?
Panis, olus, pisces, pecus, feras, aves,
Tellus abunde sufficit ditissima.

Latet inerrant collibus densi greges,
Gula sagina quos opima destinat.
Sylvas vagatur per comantes hinnulus
Fugax, leposque prima cena gloria.
Ast nec volucrum garruli tacent lares,
Quando aut maritum iuriur è pinu gemit,
Aut dulce cantas asma quercu in frondea,
Ovans acanthis & canora Daulias.
Qua cantat oscen muscus, reddit nemus
Doctum referre concinentium sonos.

Quis

Quis jam scatebras & loquaces rivulos
Satis celebret, quos aperte funditant
Coste Sabothi, vel latus sudeticum
Sudat? Perennes hinc agros aqua rigant,
Et copiosos piscium greges alunt.
Hos inde longa subtrahit seta rapax
Gripus, culinam plurimo mactans lucro.
Nec cessat auceps artifex fallacia,
Struitque turdis nunc voracibus dolos.
Plumbo palumbem nunc volante trajicit.
Ubi coruscis se theatris explicant
Saltus virentes, in plagas agit feras
Venator acer, collocatque spiculis
Apros acutis impigrasque capreas.

Hec mons aprico spectat è cacumine
Epoeta felix, per locorum disista
Spectandus ipse. Sive Suidnici mees
Solum per amplum, sive Guttali vagum
Lustris fluentum, qua Budorgin splendidam
Bregamque lambit, sive proferas gradus
Tractum in Ligenm, semper habebit comes
Tibi Silestibus ad latus gratissimus.
Ceu nocte cecâ ducit Arctos edita
Nautas vagantes: Sic viatorum regit
Iter diurnum mons amicus atheri
Celfo: Unde certa concipit praesagia
Hic sideralis conscius prognostici
Apex. Colonis Slesiae non est opus
Fastis: Sabothus aëris vagas vices
Non falsus augur monstrat intuentibus,
Frontem serenam si cacumen exierit,
Purum absque face nunciat Calum fore.

A 5

Sed

*Sed si calyptera nigricanti fumidum
Caput recingit, copiosis desuper
Imbres minatur, exitus quod dat ratum.
O clariora Pythiis oracula
Tricis, ab holmo quas sacerdos protulit
Apollinaris, vel parens legum Themis
Rupe in bicolli juncta Musis edidit!*

*Hunc ergo montem Patria ter nobilem
Pindo in scholari litteris grex deditus
Cras annuente predicabit Numine.
Hoc indicat Camæna charta interprete,
Et debita summissione Vos rogat
Magni Patroni litteraria rei,
Et cultioris affecla Tritonia,
Bonis favere qui soletis artibus,
Ut cum lubentia scholasticos lares
Adire, montis & Sabothi encomia
Audire mente candida dignemini.*

*Summum precamur Numen, ut Vos gratia
Dia coronet, ac Penates hospitet,
Totamque cum Penatibus Rempublicam
Server virentem jugiterque prosperam.*

P. P. a. d. 5. Septemb.
A. C. 1668.

FRAN-

FRANCISCI FABRI

Viri & Poëtæ optimi, Reip. VVratislaviens.
quondam Scribæ

SABOTHVS five SILESIA.

*Usum sum unica & rarissima Editione, quam sub Au-
ctuarii titulo (una cum Porfit Itinere Byzantino &
Ghytrai Dantiscannu,) Itineratio Orbis addidit Nic.
Reumerus nostras, Basil. cl. 1. 1. XCII. per Conr.
VValdkirch in 8vo impresso. Contuli postmodum
cum duobus MStis. Codd. CLL. Amicorum M. atque
H. & uno Bibl. publica VVratulav. Sed levis erat dif-
ferentia, si errores amanuensum demiseris.*

FRANCISCUS FABER

suo jucundissimo Martino Helvigio *

Dispicuit dudum mea Slesia ** proinde velut
merx

Putida vindicibus disperisset aquis
Aut consumpta rogo, vel olentibus oblita scombribus
Deseruit pluvieis esse molesta meis.
Quod vero superest, meritis *** impordita fama
Nec limam piguit sustinuisse novam.
Helvigi id omne tuum est. Nam te suasore Sabothus
Nescio † quid cepit charior esse mihi.
Ergo eat & Fabri post funera, si qua futura est.
Posteritas, nostri temporis acta legat,
Aut si non leget, ut proprios habitura labores,
Scripta sit hac saltem vana quereba mihi.

FABRI EPITAPHIUM

Obiit A. †† 65. 19. Sept.

Hic situs est, veteres Lygios qui carmine primus
Descripsit, Patriæ victus amore Faber.

SABO-

* Senior hic Helvigius fuit R. Gymnasii Magdal. ap. VVratislaviens. Tabula Silesia geographica edita aliisque aliquot Libris poeticis clarus. Fabri amicissimus. Ejus familia hodiernum in posteris laudatiss. floret.

** Sic: legunt plurimi impressi codicis abbreviatam descriptionem, mihi placet perinde.

*** Sic Edit. melius MStum: imperdita fatis.

† Qui, MStum.

†† Scil. Sec. XVI. VVratislavia munera Secretarii fun-
ctus, agunt de ipso omnes qui aliquid de Script. Siles. li-
teris consignarunt, imprimis meus Henelius in Silesia
sua Togata, qui prolixa dabit.

SABOTHVS

sive

SILESIA.

Q Vis primum adveniens inarata hac arva co-
lonus (urbes,
Proscidit, atq; aliquas, pro tempore, condidit
Quique amnes, qua fama loci, quam turpiter auro
Vendita libertas, patriam quam turpius audax
Quodlibet in facinus scelerati injuria Fauni
Adflixit, mens est tenui deducere versu,
Quò terra, qua nascentes suscipit, humique
Reptantes aluit, si qua dignatus Apollo
Aspiret capitis, meriti reddantur honores,
Inter & Arctos memoretur Slesia gentes.

Tu vero, cujus pietas fortunaque multos
Evexit Rhedigere, & in ardua culmina Cynthi
Durum stravit iter, cujusque e fontibus uliro
Diducti manant in publica commod. a rivi,
Huc spectator ades, nutuque ostende favorem
Successus aliquem, dum sic eluctor, * ut inter
Res ausim patrias odiosum inspergere verum
Lenius * ab plenis olim turgentia ventis
Liberius ponto liceat dispendere vela.
Tum reti insitens animosus ferrer abeno
In mare piscator: Nereus qua sevis undis
Aestuat, & summo latitantia monstra profundo,
Quin ipsum surpes in gurgite Protheca Phocas

Pasce-

† NB. Hec & sequentia marginalia omnia in Editione
habentur qua ideo retinui, etsi saepe numero non ma-
gni ponderis, imo creberrimo plane falsa & ex amanu-
ensum oscitantia profecta merent.

* al. & inter †

* al. è plenis.

*Pascentem eruerem, audacique in litoris oram
 Protraherem Conto, aut decima conatibus omnem
 Hauserit armaturam unda fragor, & super ipse
 Cum cimba incumbens pelagi demergat hiatu,
 Quam lassus capiam piscatu abstulere dulci.
 Hac ego, verum aliis majora canenda relinquo;
 Nempe senescentis ruiturque ultima mundi
 Excidia, & Regum, & regnorum, orbisque tumultus
 Intabescens. Tum qua tristissima princeps
 Irrequietus agat mundi, nisi que supremo
 Tergemino * adjutus moveat scelerata Babale
 Bella Giganteo longè crudelius ausu,
 Bella quibus, si satum sinant adamantina, Christum
 Deturbet celo, seque in solia alta reponat.
 Sed cum nulla datur, nec Diis * tentanda potestas
 * Conceptos ipsum in Dominum eructare furores,
 Qua data porta furit, totasque effundit habenas
 Irarum imbellem in turbam, frendensque cruentos
 Nequicquam dentes mortali in pelle fatigat.
 Nimirum graviore tuba, lituoque sonanda
 Altius, Argous quam quos inflavit * Agirtes,
 Si qua depositum Theridis Lycomedis ab aula
 Protrahat, in Troas iterum armaturus Achillem.
 Hæc agendum majora canant, quibus Enthea vates
 Phœbus honoratæ præcinxit tempora * lauro.
 Ecquis enim nisi †† Pierio nutritus in antro
 Cantando Salmiacos æquare coturnos
 Norit, & Andinos frenare in carmina cygnos
 Ter felix Vates, felixque audacia possit
 * Ducere tantarum saltem præsemina rerum?*

al. dicere.

Hinc

† Pessime Agirtes pro Agirtes mihi videtur legi.

†† Pieridum Mithras mænon.

*Hinc mihi non auso venari immania Cete
 Aegeo in vasto, patrius tentabitur ola
 Tuius, & longo parvus piscabitur hamo
 Alburnus Viadi in ripis, & fugerit esca
 Prærofa haud magno, tamen o sic dura canendo
 Tempora solari, cantuque avertere sensus
 Tristibus ærumnis, per & intervalla recessu
 Dulcia Musarum paulo requiescere juvit.
 Interea forsân celo nimbofusus Orion
 Turcaoque minax tempestas turbine mora
 Transferit, surgensque aurora nitentior ortu
 Ruperit obstantes nubes, lucemque reducet.*

*Ergo age chara parens, dulces sanctique penates,
 Tuque Sabothe pater, tuque o spavissima rerum
 Slesias, exiguum non aversata laborem,
 Accipe lugubrem mediatum carmen ad Olam,
 Si qua tui pars Sarmaticis * ingrata tenebris,
 Horridiorve relucanti miscere collo
 Perneget, incedens sagulo despecta gregali. (tas,
 Dii quantum est animi, quantum propensa volun-
 Tam possem egregias versu depromere vires,
 Nulla tui pars Smyrneo non firmate dives
 Nulla Maronæo non feliciuscula cultu
 Iret in expositum mundi spectanda theatrum.*

* utrum ni-
grata?

*SLESIA agnatum Nymphae invisum Sabothum
 Merentem graviter, curisque ingentibus ægrum
 Insolabiliter, magnum si forte dolorem
 Alloquio dulci aut lenire, aut tollere possit,
 Accit officiosa piis comitatibus amnes,
 Amnes fecundo quos Slesia mater alumnos
 Alma sinu fovit: quibus illa effusa vicissim
 Nunc alitur, meritiue videt nutricia gratos.*

Adverbium Ho-
ratiarum 1. Ep
14. Fratrem
inocentis ra-
ptum de fratre
dolentis insola-
biliter.

Hj

Hi vero altitum properant, parentque vocati
Imperii domina. Primus regnator aquarum
Odera, Carpati quem vallibus edidit ingens

Odera.

Cetes Eleg. 6.

Amorum lib. I.

Sarinata de pri-

co Carpathum

nomen dicit. it.

Eleg. 4. & alibi.

Eo quod Viadus

& Odera idem

lucius credi-

tur.

Ola.

Nissus

Bilus

Stobra. Sigisda.

Brincius

Voficus

Blotnissus

Jalinea ad Bo-

rum Tefchi-

mensum.

Guttallus.

Jus mentio fit

veterib. quis

it. ignoratior.

Sisterus Ode-

an facit.

al. patrisque.

Hercinia, & centum corrivans amnibus amnes,
Arctois primum jussit regnare salignis,

Cam Viado venit. Quamquam alta utrumque
simultas

Ragranthemque ardens injuria nominis iram
Præcepti coqueret, odiumque immane foveret

Fama recens temere † inculcata & credita vulgo.
Gmtior hærebat juxta comes Ola Budorgis

Lustrator pulchra, quamvis uligine barbam
Et ferrugineos traheret lulentius amictus.

Formosam Nissus linquens uxorius urbem
Cum Bilo festivus adest, it fronde revinctus

Stobris caput querna, sequitur Sigisda Paguris
Nobilis, intorquensque suas Maandrius undas

Malponda †† emerfas, resluas dum sepe revisit
Gurgitibus ripas, cunctantior ibat, ac illum

Brincius, & Voficus prævertit, uterque ferendis
Sublitiis ratibusque bonus, quos Bloenissus æque

Commodus assequitur, Bober hos comitatur euntes
Inventa nuper celebris muriæque superbus

Haud dum matura, sed enim felicius astrum
Emicet, adveniantque suis statæ tempora fati,

Vestigal patria uberius, nomenque daturus,
Sarmaticas olim vincet bonitate salinas.

Guttallum frustra socii Nymphaque vocabant
Inventum nusquam * patrius in vallibus ille

Occuluit caput ignoto & sese abdidit antro.

Illius

† MSum, inculcata.

†† MS, emenfas.

Illius accursu Marus, & liquidissimus Oppa
Explerunt numerum, venit & Daphneida Catthus

Marus.

Oppa.

Catthus.

Spestandus lauro, solers ad flumina cujus
Educat argutus, hederaque inrestit olores

Musarum decus ille Valens Trosdorfius, ille
Quem genitrix puerum Musis Phæboque dicavit,

Valentin Tros-
zendorf.

Castalides fovere, sacer nutritiv Apollo,
Nutritumque scholis Musa Phæbusque sacrarunt

Successu * ingenti, cujus nunc plena virorum
Atria doctorum studio templisque scholisque

* al. ingenit.

Præclarum nomenque viri, famamque propagant
Germine secundo, felixque repullulat arbor.

Magnus ut huic primas concedat jure Palemon,
Assurgatque libens senior * Crotoaldus alumno.

Palemon.

Valentinus

Craut-Waldus †

Fabri Præceptor.

Bober.

Zidrus.

* al. aurifera,

Zacus.

Thermæ ad

Hirsbergam.

Hinc Bober alter adest vicino proximus Albi
Fontibus exorto undenis, huic Cidrus arena

It comes * arifera, Zacusque è monte Gigantum
Prognatus venit, Zacus qui sulphura cana

Et medicas volvit Thermas, nivibusque subinde
Temperat æstivis, calidasque refrigerat undas

Lomnicus ex illo per senta & confraga saxa
Monte ruens, intemperiem tetrumque cucullum

Lomnicus.

Rupicina fugiens properantioribat, ut illum
Eheu nec pietas monstro, nec fida levarit

Rupicinæ spe-
rum infestans
hæc montana, ††

B

Sedu-

† Communiter Krautwald, quo modo & ipse nomen
suum quandoque subscripsit. Homo eruditus sed fan-
daticus &c.†† Notus ille in vulgus Rübenzahl, de quo Prætorius fa-
bulas congeffit mira industria. Cui bono? anilia
sunt & plebecula rumores. Rübenzahl fuit rebera
Prado insignis versutusque, proxime montanis adja-
centes rusticos infestans & callide eludens eorundem
insidias &c. de quo alibi.

*Sedulitas furis, fluxu quod & amne perenni
Versat, agitque molus relevatque in tempore duro
Farre famem molito, Procyon dum proxima siccet
Flumina, congelat aut alios Borealibus auris
Bruma rigens annes, & acuto marmore sislit*

*Quissus delitiae herois Gotzonis & ocl
Conscius emeriti, mensisque assuetus opimis*

** Lxtior it, properansque hostili à gente Barissus
Ausus limitibus vetitis excedere, venit*

*Sprotta brevis * cursus, breviori flumine Cirnus
Accurrit, sequiturque aliud sine nomine vulgus.*

*Vistricius vero longè tristissimus amnis
Unus abest, marensque domi sua vulnera deslet,*

*Abreptum lugens ignoto funere vatem
Danubii ad satices. Gemit hunc quoque conscius*

Ister

*Ut periit, simul & casum, & miserabile fatum
Dissimulat, scelus & querulis immurmurat undis:*

*Præteraque duos præstanti corpore cives
Urbi dilecta, ab nimium, prob o dolor, urbi*

Ante diem ereptos luctu deplangit amaro.

Scili-

*† Hodie Schaff - Gotsch. familia nobiliss. ex vetusta
Gotschiorum Stirpe oriunda. Noster est VVolfgan-
gi filius, cujus Natus Udahr. Schaff-Gotsch. Eques
eruditiss. A. 1597. misere in Bobera periit. Vid. Tralles
in Mausoleo & Henelius meus in Silesia togata.*

*†† Triste Viri optimi fatum merito lugeat noster Faber.
Gerb. Faustus f. Georg. Faber ita de eo cecinit :*

Antiqui, Vels, non inferiora sequutus

Morte Tua magnum dedecus Ister habet.

*Hac sunt malarum mulierum premia! Melancholia,
tadium Vitæ. Scil. mali corbi, mala oia.*

†† MSeu Freundt.

*Scilicet ablatum quis non depleat Amicum
Nomine reque pium? Cedo non o triste gemensque
Svidnicium sentis quantum sepelivimus urna
Qua situs est rerumque decus columenque tuarum?
Tuque emergentis patrie popularibus ausiris
Asslata & pene eversa vere aurea Porta †
Atque adeo portus, non te gratissimus amnis
Vistricius gemat, & supremum impendat honorem?*

*At vos unanimes, dum fata diesque sinebant,
Nunc quoque concordet, post ultima funem, manes
Erepti mundi ærumnis, Turcaque furenti,
Vivite felices, quorum Respublica cura
Præsidioque stetit, ruit occasu. Huc age civis
Spargere rosam ob meritum, & cineres venerare su-
pultos,*

*Utque illos videat redivivos patria cives.
Nobilium Proles virtutum imitare parentum!
Hos vero atque alios nemorosa dia receptos
Slesias Ilæa specubus subtristior altis
Alloquitur, curas animo vultuque sequente.
Dii facerent, pridem ut solitum est, ad leta vo-
carim*

*Orgia, nec, fratres, subiti sim nuncia luctus.
Certe ego, faber enim, patrio de more rogatos
Tractare, & malle bene olenia ponere mensis
Allia, grata quibus frixo succidia pisco
Innatet, & medico pervellat jare palatum,
Deinde agiles cantu liraque excire choraas.
Nunc vero, quoniam constans morore Sabothum
Affligi, & gravibus fama est tabescere curis,*

B 2

Vos

*† Scil. supra laudatus Pfortner, ad cujus Nomen est allu-
so & Vir erat in Patria commoda natus.*

*Vos mecum volui tectum popularis amici
Visere, quidque dolens curis solatia nulla
Admittat, tanti & luctus inquirere causam.*

*Est mons protinatum cuneo quem Slesia longo
Cingit, inherentes ipse arduus undique colles,
Vulturio editior, famaue & culmine major,
Prospectat superincumbens, genialis alumnus
Huic Bacchi Silenum ajunt hac forte meantem,
Sacra ferunt alii posuere Silentia nomen,
Sceffu Monachorum olim fanoque dicatum
Aerio in monte, & scopulus pendente sicello,
Quos grave perpeffos culum nebulaque trucesque*

*Ventorum tempeffates, & noxius aer,
Subjeffam in vallem, & vicinam eiecit ad urbem.
Advena * Salanis Judæa à luce Sabothum,
Nostrates vocitant pro re tractuque * sequacem
Semirutam hic pridem spectandis turribus arcem
Sustinuit, ducibus quondam regnata Polonis
Atria, nunc cælo ventisque obnoxia moles*

*Omnis procubuit, vix ut vestigia cernas
Antiqui decoris. Nam postquam Morio prolem
Forte laceffitus Bulconum extinxerat acri
Postremam jactu lateris (tum temporis atus
Infaustum patrie ruitura credidit omen.)
Hæredum sterili ut spes nulla resideret aula,
Suidnicii extemplo Favorisque feracia rura,
Quodque aliis tractu pertingit utroque Sabothus,
Vulturiusque solum, quos & Quissusque Boberque
Ambit agros, Carolo dotali jure Bobemo
Obvenere, alii dudum Proceresque Ducesque*

Scili-

† Silesia Principes genus à Piasto Poloniæ Monarcha ducentes
Johanni Bohemiæ Regi vendita libertate Bohemorum ju-
gum induunt.

*Scilicet egregium genus & stirps clara Piasti
Vendita mancipia, impliciti jam prorsus eadem
Hærebant nassa, † atque aliena in jura volentes
Transierant, nec quenuquam eheu in tam tetra ru-
entes*

*Servitia aut pudor, aut ratio, aut memor ulla ne-
potum*

*Cum absterruerat, cæci quin protinus omnes,
Mutuo & ardentes odio, partimque dolofo
Mercatu circumscripti, patriamque suosque
Protinherent hos in scopulos, patet unde Deorum
Vix ope magnorum, aut una virtute receptus.*

*Proh pudor ex illo quam barbara jussa superba
Perferimus gentis? quam inflato exercitu fastu
Slesia, recordi vix tandem excita veterno,
Unde, & quo ruerit videt, & quam turpiter aure
Fanesco libertatem proavitaque jura
Vendiderit, sero dolet, æternumque dolebit.*

*Plausibili hinc eheu quam pene Lycotrage causa
Facunde exideras, patrie dum jura tueris
Suprema, at contra crudelius bosse Sorabus
Reddita mersaret miseri fluitantia ponto
Fragmina nausægii, libertatisque, sed o quas
Reliquias, odio & summa conatus opum vi
Opprimere atque iterum feruili includere nexu
Tentaret, sed satis Deum atque aversa repressit*

B 3

Cona-

† Durum hic, pro illorum Temporum licentia Noster lo-
quitur.

que Patriæ attingentibus articulis convellere. Egit Bohemorum superban
contentionem D. Philippus Gundelius Oratione a multis annis præmeditata
Silesiorum partes tutatus est D. Wolfgangus Bock, Eques, Ducis Lignicensis
Cancellarius, præter omnem expectationem ex tempore graviter & feliciter
subministrantibus actioni & defensionis VVratislavienlibus argumenta &
privilegia.

Bohemorum
Procerum inte-
leranda super-
bia & fastus ergo
Sileciam.

Wolff. Bock
Alberti F.
A. 1546. præsen-
te Ferdinando
Rege, Oratore.
omnium Ordini-
um Bohemice
conati sunt Sile-
siam privilegium
à Vladislao Re-
ge an. 1498 im-
petratum, in
præcipuis sum-
ma jurisdictione
libertatem

Conatum cura, ancipitisque infania belli.

Tunc igitur bone, magnorumque o sanguis avorum

Sarmaticique haeres sceptri generosa Piaſti
Progenies, iſſo agreſſi calcabere faſta,
Degeneresque impune aquilis illuſtribus, Oti
Perpetuo illudam? Tuque o clariffima Regum
Heroumque parens domus, Auſtria talia cernis
Et pateris? fors olim aderit volventibus annis
Expeſtata dies, rectique occaſio faſti,
Qua duce virtute, arridentibus & patriis Diis
Saxa per & ſcopulos triſte hoc enathimus aquor
Aut placido in ſomno dolor hic, votumque quieſcet.

Turpibus obſtaturus erat mercatibus unus

Premiſlaus animum referens nomenque Promethei
Nimirum, cui mens animi praſiga caneſcit
Fatidico ſervile jugum, ſubeundaque gentis
Barbara juffa, ignominias faſtumque ſuperbe.
Quem ſi tum ſenior juvenem, ſi denique multi
Auſſent unum recte praeviſa monentem
Servitio haud dubie patriam, nexuque pudendo
Aſſerturus erat, ſed poſtquam anteire ſurorem
Vaticinans nequirit generoſa voce, quod unum
Reſtabat, deſectum animum, malofinaque fratris
Conſilia increpitans, dulci ſe malle penates
Exilio mutare, inquit, quam Regibus ortos
Venales domina ſerviliter are ſub baſſa

Mancipioque dedi. Regi quaſpropter emaci
Commodus occubuit, fraude interceptus & atro
Magnanimi juvenis mors eſt properata veneno.
Ille autem ante diem, teſtes pia numina, ſato
Occidit infando, liber tamen ardua magni

Pecto-

Pectora propoſiti retinens, poſtremus avitam
Ad patrias libertatem non venditus umbras
Rettulit, inviſam gentem dominosque perofus.

Macte animi Princeps magni, indubitataque
Regum

Progenies, quem ſi quicquam mea carmina poſſent
Solis utrumque latus pluvius ſciat Auſter & Arctos.

Exin † diſiectis, quondam domus inclytæ, Fürſtenberg.
muris

Priſtorum ducum ſedes, iſſoque ſuperba
Nomine, dirarum eſt ſtabulum ſerale volucrum,
Nimborumque domus, ſtatioque furentibus auſtris.
Vicina hinc gentes oracula certa futura
Tempeſtatis habent, †† ſolito ſi triſtior ardens
Obrubuit fumis caput, & nigrantibus atras
Pinubus induxit nebulas, ruere omne videbis
In pluvias cælum & ſubitis ſurere omnia nimbis,
Diſſugere agricolas, pecudesque abducere pratis
Paſtorem, aut paulæ ſtabulare ſub arboris umbra,
Nec temere ambiguo ſubductas reddere cælo,
††† Rareſcens niſi deponat vittamque nigrasque
Placatus nubes, ſumosque irasque remittat.
ſevior at quanquam effuſis ſæpe imbribus. arva,
Subiectosque obliet agros, multaque colonos

B 4

Allu-

† Deſectis *MS*ta bina.

†† Die auf daherum liegenden Dörffern wohnenden Bauersleute wiſſen es gar zu wol I wenn der Zoten = Berg früh morgens bräuet, oder wie einige ſagen, wenn er Pilze Fochet, ſo iſt der Regen dieſen Tag gewiß genug; ob der Himmel auch noch ſo heſſe wäre.

††† So lange der Zoten = Berg den Hut auf hat, wird es nicht heimlich, inquam accola.

Ode
Celt
Am
ian
co
non
leg
Co
& C
luc
ur.

C

N

B

itob

trin

/of

lot

lali

urn

ent

G

us

ve

it. ij

ſin

am

ali

chau.

Cosmas Pra-
genſ. lib. 1.
Nomen Primizl.
B ſignificat præ-
meditans vel ſu-
per excogitans.
pag. 4. 6. Pre-
miſlaus Dux
Glogoviz ma-
joris, juvenis
heroico & inter-
rito animo nec
prece nec precio
adduci potuit, ut
Ducatus ſui par-
tem Johanni Ca-
culo Bohemiz
Regi venderet,
veneno ſublatus
eſt. Joh. Dux
frater Premiſlai
G mediam Glogo-
viam vendidit
ve Johanni, qui
it. ij cum exercitu
ſin mox alteram
am quoque partem
ali occupavit. Me-
chau.

*Alluvie infestet, data damna rependit barena
Divite, si norint interlita stuctibus auri
Segmina barenoſis decuſſa crepidine ab alta
Excipere, & purgata aptis evolvere colis.
Quæ quidam ignoti ſub vero feruntur adulco
Errones ſurtim legere atque efferre quotannis;
Noſtrorum interea reditu valde admirantes
Deſidiam, & patrii ignavos ſervire metalli,
Et longum memorare quibus vetus accola ſpectris
Suspendens ventum vacuas ſermonibus aures
Narrando hybernas ſœvit traducere noctes,
Scilicet ut cuidam rapturo ex Illice ſexus
Implumes volucrum, matrem hunc noviffe avi-
amque,*

*Seque ſenem vidiffe olim, dum montis inernis
Avia, ſcrutati foribus bipotentibus antrum,
Antrum ingens, ſubluſtre, & opaco triſte reſceſſu
Obtulerit ſeſe primos reſceſſu inaudax
Cunctando circumſpectans formidine greſſus.
Tunc facilem acceſſum ut vidit, nulloque teneri
Qui vetet, irrupit, totaſque intrare latebras
Auſus, in expoſitos auri ſuſeſactus acervos
Incidit incuſtoditi, quo protinus omnes
†† Inſerſit raptim loculos, raptoque potitus
Digreditur, letuſque omnes fructuſque ruboſque
Proximaque incifo nequitquam robera libro
Signavit, certis etenim veſtigia nuper*

Obſer-

† *Scil. Vallones illos die ſogeananden Wälschen und
Wallonen, intelligit ſub Erronum nomine Autor.
Subdolos illos Theſaurorum noſtrorum ſuffuratoreſ,
ſi fabula vera.*

†† *Inſarcit quidam legunt.*

*Obſervata notis iterumque iterumque † retentans
Invento nuſquam rediit fruſtratus ab antro.*

*Ergo ubi Principibus domus hæc viduata Poloniſ
In vaſtaſque abitis penitus deſerta ruinas,
Arripit in medio poſitam & prædonibus aptam
Durius ſpeculam, ſimilis quem turba nepotum
Conſectata latrociniiſ, & cadibus omnem
Inſeſtans onam, miſeras exercuit urbes,
Cautus ut hæc properans nota regione viator
Maluit ambages, quam per compendia montis
Accelerare viam, qui ſic digreſſus abibat
Incolumis Scironia creditus antra, ſpecusque
Inſeſtos, caſusque Amyci eſſugiffe cruentos.*

* *Cumque laborantes graviter tot peſtibus urbes * al. quinque. †*

*Aſſereret nemo, progreſſus nullaque ſepto
Tuta nec oppoſitas occulta ſemita valliſ,
Aut quaſita altis divortia fallere ſylviſ
Prædonum inſidias poſſent, potuiſſe latronum
Mercatorem ullum intentas indagare naves
Scilicet eſſugere, & tute transmittere merces?
Num vero illuvies ſurumque è plebe manipli
Tot paſſim immunes potuere avertere prædam
Cadibus & toti regioni illudere impto?*

* *Altius & longe majoribus excita Cauriſ
Tempeſtas eadem in depreſſoſ undique ciſes
Sæviit, & ſicca tellure vomitibus hauſit
Naufragiis, caſos fortunaque exiit omni.
Ipiſi etenim nimirum ipſi, quos nuper agreſſi
Nobilitas ſuſcit inſtavit, vanique ſub umbra*

B 5

No-

† *Retentans Mſta, & bene, ſenſus enim ſic planus.*

† *Vitioſe ſatis, forte quumque.*

†† *Sic tria Mſta mea; & non immerito.*

*Dietrich à Du-
ring nobiliſ
prædo.
Civitates Sileſiæ
à prædonibus ex
ipſa equitum
nobiliſ collu-
vie miſerabili-
ter afflicta.*

* *al. ah longe ac
major. ††*

Eyſtelmann.

Nominis, ausuri quodvis scelus, omniaque ausis
 Delitia, crabronum instar perrumpere casses
 Sacrarum legum, factoque obtendere fumos,
 Tum quibus ignava oia & allia, & alca pernox
 Semente haud facta, sine rasro & vomeris usu
 † Aurea proveniens alieno messis in agro,
 Velligal censusque fuit, rerumque facultas
 Summa parandarum, hās ipsi movere procellas,
 Vexaruntque omnem furis & cadibus oram.

Hacque adeo stabies vernacula semina sparsit,
 Circumquaque vagans ingentibus incrementis
 Ordinis egregii titulos, & nomen equestre
 Emeruit, progressa alte, & radicibus hæsit,
 Vix ut carnificum nuper gladiisque rotisque

Quireret evelli: nec enim manifestis aratro
 Ista filix alio. Atqui nec sic * dira ferarum
 Resineta est rabies volucrum, in spelea, domosque
 Harpyarum itum est flammis & vindice ferro;
 Eruimus tristes latebras, cæcæque receptus,

Excussitque suo nidos è monte Sabothus
 Obscenarum avium & vacuam popularibus arcem
 Ostentans, longa cives formidine solvit,
 Quodque omnis posthac pacatior ora * quiescit

Tutus & in quavis mercator valle diurnum
 Carpsit iter, tibi præstantissime Jagellonum
 Jure tuo, meritisque tuis Sismunde fatemur
 Deberi, remagna sequi non Hercules acta
 Invisito puduit nostris grassantia terris
 Monstra domare animo, fontum nec sanguinis ortus
 Aut equitum splendor movit, nec honestior ensis
 Divisit partem, sed equivo pendit eadem

Canna-

* Non hæc finitimis hospitibusque malum!

Cannabe cum domino, cupidam & crocitantibus bilitatis, insigni
 effcam severitate obru-
 cuit.

Effraeteque olim afflicti solatia cista
 Præbuit. Hic primum nostri videre tremantes
 Et † quavis magnos, furca pallefcere fures.

Slesias bis lætata bonis securior ibat
 Annibus invisura suis comitata Sabothum.
 It studio fistula cohors, & euntibus illis
 Assurgunt colles patrii, & nemus omne renidet.

Præcius at postquam senior cognovit cuntes
 Seque peti certus, totum mærore sitaque
 Squallentem exhilarare domum jubet, & simul ipse
 Lugubrem ponit tunicam, & pro tempore vulcus
 Componens latos, ultro venientibus ibat
 Obvius, & paucis: Ut te clarissima Nymphe
 Accipio, videoque lubens, comitumque tuorum est.
 Ex equo adventus gratissimus, haud mihi quis-
 Gmtior, ut sunt res, nostras inviserit aedes. (quam
 Dixerat, & nutu dextraque invitat amica
 Succedant teclis, mensaque fruantur inempta.

Tum siquid fuerit, neque enim venisse putavim
 Nequiquam, saturi tractabimus. Inde recepta
 Slesias accubito, tum quisque ut dignior annis
 Ordine confedit, senior nec multa moratus
 Composuit juxta sese strepit omnis in antro
 Verna cohors, dominique volens prævertere certat
 Jussa ministerii, obreunt partita viritum
 Munia, dispositis alii siphonibus undam
 Irrorant manibus, protensaque lintea præbent
 Tersuris, nitida infernunt pars sindone mensam,
 Expediunt alii fumantia facta canistris

Pro

* Forte quamvis, scil. alias dat veniam corbis etc.

Pro numero partiti epulas, frugique culinam
 Lancibus equantes, praevidite cetera vulen
 Pollicitis oncrant, iussi hinc Neomerga propinant,
 Quaeque solent stomachum pervellere Gubia lassum
 Cum Crostis promunt, relinuntque annosa picatis
 Hordea, triticeumque cadis, quos dura liquores
 Frumento artificio, lupulisque immiscet amaris
 Slesia, & affoveris dulci pro nectare vendit.
 Haec alternantes praebent, reditumque in orbem
 Pocula permutant, hortatuque insuper instant,
 In cubitum si qua sese conviva reclinant
 Epotum calida male tractet Cantharon ansa,
 Cessandoque loquax alios sermone moretur.
 Jamque ubi sunt dapibus saturi, potuque recepti
 Largius, & posite per amica obliviae cura,
 Incaluerit inter sese, graviusque moveri
 Atria colloquiis, tum quisque ut promptius ore
 Permutat nullo varias interprete linguas
 Clarius insonuit domus alta, atque altius, ut sit
 Clamor inundasset, poscente silentia dextra,
 Ni strepitum interrumpisset sic voce Sabothus.

Non equidem, quod forte soror charissima reris
 Ignarum fugit, † quid sedula veneris hospes,
 Quidve pares, neque sollicitam te fama sefellit,
 Ex animo prorsum ingentes nos ducere curas.
 Equus enim tam durus homo, tam ferreus, & irux,
 Quem non hac nostri facies tristissima seclis,
 Atque independentium certa expectatio rerum
 Permoveat, taceo prudens communia mundi
 Fata ruinosi, quibus hac aetate suprema
 Ultima fatales jamjam sua fila sorores

Exe-

† Misa. ecquid.

Exegere colo, reliquum sub tegmine flamen
 Deteriore * neunt, sensu propiore malorum
 Tangimur instantum, quin * vos mecum ite per * al. res
 omnes

Vel prope, vel longe positos pelagoque soloquo
 Terrarum tractus, flagrantibus omnia tadis
 Collucet, nostras eademque inimica propinquans
 Vastatura lares incendia, en undique fumi
 Praemisere atros cineres, jam proximus omnis
 Afflatur paries, mediis vel in ignibus ardet.
 Jamque adeo sic † in senso instigante Dracone,
 In nos crudelis, Tarcaque immanior hostis
 Armatur, Moschus cunctantii signa Polono
 Lituanisque infert, male grata utrosque coegit
 In pacta, equali disjunctos federe diris
 Implevit furis, odiumque in sevit acerbum,
 Plerique insano ut malint parere Tyranno,
 Quam commune jugum & socios perferre superbos.

* Adversos ergo, & dubitantes hostis an hospes
 Adveniat, quisquam juncturus arma fidemque
 Crediderit contra hunc hostem & subsistere posse.

Quid si, quod vereor, quicquam, * & quod maximo
 Juppiter avertat, bellos, domos, sinistri (omen
 Contigerit? que nos agendum fortuna sequetur?

Balthasne iterum conflagratura videbit
 Slesia discursu vastantes omnia turmas?
 Peonum heu simili tellus aversa furore
 A placidis Christi caulis * Mahometen adorat,
 Nec dum contemptus Regum, & penetralibus aula
 Ostia,

† Mutata hic & omissa aliqua sunt deliberato consilio,
 quae durius in R. E. Praesulem prostraverat senex mo-
 rosus, Sabothus inquam.

Moschus in Po-
 lonos & deinde
 in Germaniam
 concitatur.

* al. aversus.

* al. ut quod

Tartarorum in
 Sileciam irru-
 ptio Barto Re-
 gulo duce Anno
 1241.

Pannonia
 * Mahometus
 adoratur.

Ostia, & emoto perfractos cardine posses,
 Direptasque dapes satis ab miseranda piavit,
 Sapius ah quam nos frustra discordibus armis
 Amissum repeti, nostrosque subinde videmus
 Adverso fuisse vado, atq; infamibus eheu
 Degeneres Lunis Aquilas & acinace longas
 Succubuisse brevi frameas, quos sepius Isler
 Turbidus ingemuit numero nec viribus equos
 In certam missos cladem, prudentior hostis
 Obstupuit, victorque ultro in sua fata ruentes
 Venales veluti Sardos capta agmina risit,
 Contempsitque exarmata ludibria gentis,
 Atq; usque ad satiem ludens in †† frustra cecidit.
 Sed quid ego queror ista? domi ceu nostra genantur
 Rectius, & non in nosmet sceleratius hoste
 Stringamus ferrum, civilia bella ferentes
 E bellis civilibus, ut spes nulla relicta
 Soletur cineres, atq; ultima desperata (gum
 Excidia Europa. Quid? magnorum Austria Re-
 Heroumque parens, tristi jam proxima flamma
 (Proxima quid dico? non ipsa in cade natantem
 Vidimus, & vix ereptam obsidione Viennam?)
 Cum Morvis miserum, ah miserum suspirat, opemque
 Nequicquam externam circumspicit, & prope nul-
 Instantem fulgere videt se posse ruinam (lis
 Consiliis, ecquid speret? cum prob pudor, ipsa
 Hungaria, illa ipsaheu, quam felicissima nunquam
 Italia equavit, quæ tot fovitque, aluitque
 Vicinos locuplete sinu, non invida, gentes
 Quæ nisi per jugulum, totoque exhausta cruore

Præ-

† Supple: Cicero Epist. famil. Libro 7. &c.

†† MSs bina: frusta.

Præbuit exangvis nostra hæc in viscera Turca
 Irrumpenti aditus, una exardentibus ipsis
 Digna rapi flammis, sic o sic vilis & expes †
 In prædam circumciso infamique latroni
 Deferitur. Flagrat fato Germania discors
 Interitura suo. Contage laborat eadem
 Commissa, atque in se distracta Bohemia, nulli
 Jam * sane prorsus miserabilis. Ut pote quæ tam
 Ulro accersita stulta & * cerita se:uri
 Præbueris guttur, secumque in tristia damna
 Traxerit insontes, & labe infecerit atra.
 Nos quoque, Sileni & comitum †† fecunda propago
 Sponte insanimus, propriisque furoribus acti,
 Durius in patriam, quam si fera vipera morsu
 Enecet crosa matrem crudeliter alvo, (ges
 Grassamur. viden ut ††† teneri quos fovimus an-
 Proiectique timore Drumque, hominumque, * pudore, al. timore
 In commune malum, atq; in publica damna locarint
 Venales operam? quasque ipsi avertere prædas
 Aut piget, aut nequeunt, digito nutuque procaci
 Exponunt aliis, sacro non aurea templo
 In tuto veterum timidus simulachrum Deorum
 Sēposuit Mysles, non abdita scrimia amici
 Proditione latent: nec scubi prima sefellit
 * Venantium indago, & totas terebrare latebras, * al. Venarum
 Dummodo odorata rata sint sua præmia naris,
 Et partem in præda corvi admittantur biantes.
 His ergo Harpyis impune voracibus omnes
 Diripimur? quid sic communibus unus & alter

Dite-

† Ex spes Mss.

†† Add. MSsum in margine: Horatius: fecunda de gente Meneni.

††† Mss tria: temere

Germaniæ di-
scordia.Bohemia inter
se commissa sibi
ipsi causa malo-
rum.* al. sano.
* id est, furore
percita.Silenia à suis a-
lumnis vexata
& prodita.

Ditescit spoliis? raptosq; superbit in auro
 Omnium? & exuvias ceu pulchra monilia collo
 Diducta ostentat tunica? insultatque minaci
 Exuit vultu? Quid plebem ignobile vulgus
 Terreri dicam, & vano trepidare tumultu
 Nomenclatoris? capita & fastigia rerum
 Ignava? passim mussant formidine, † 2 passim
 Vendita compositis objecta cautius ossa
 Adnumerant votis suffragia, raraque iustum
 Afflicte officium patriæ vox libera prastat.
 Et si qua sudans fidam Respublica poscat
 In dubiis operam? possent qui tempore duro
 Consulere utiliter, rebusque accurrere lapsis,
 E grege divulsi, miseraque a plebe, trahuntur
 Consulto in partem, & secessu cætera nudant
 Presidiis, nil solliciti quo fasce laborent
 Succumbantque alii. Quid tum? modo seq; suosq;
 Naufragio exemptos communi in tuta reponant.
 Dicisumq; aliquid referant. Sed quo feror? atqui
 In triviis passim nostri sic rure loquuntur,
 Et tot pervolitare ajunt amnesq; lacusque
 Vulturios, quot agunt graciles in gurgite rana.

Talia, quis dubitat, fors & pejora merentur
 Talia, quis dubitat, fors & pejora merentur
 Segregat in penas Regum indignatio. Sed quid
 Nascitur in lucem primo capitis minor insans
 Vagitu ut cupiat quam primum abrumpere vitam
 Ocyus indignam, quam si perjuria, virtus,
 Et scelus & probitas spaciis ardentur iisdem,
 Ex æquoq; omnes sic calculus unus eodem
 Miscuerit numero, nec fontem deterior fors

Exi-

Eximat innocuos probro, noxaque pudenda,
 Perpetuoque omnis provinciæ tracta rubore
 Velligalis emat, Cereisq; obnoxia vendat
 Munera, nec finem infausti visura pudoris
 Discolores unquam pudefacta attollere vultus
 Ausit, & ad feros tradux infamia natos
 * Propagat culpam. Nec clementissime Regum
 Te nostri Austriades miseretque pudeatque? quid
 ô Sol

Quidve tuum Phæbe, & lumen spirabile cæli
 Aeternam in penam aspicimus? semperne recedens
 Irato quales dimiserit ore reviset

Sol oriens? agedum ætutum quin omnis eamus
 Execrata domus juxta frugiq; malique
 Precipitis tristem ante diem, quocunque probrosos

* Projecturi animas, nostri qua nulla recurrit

Nominis, aut extant gentis vestigia sæda,
 Quam te sancta fides violat mea Slesia, quam sis
 In Reges perjura suos, divinaq; solvat

Jura, aut legitimi imperii decreta habenas.
 Aequius ab saltem fuerit iustissime Regum
 Austriades, si quenguam amentem aut noxius error
 Aut mala mens sceleri implicuit, iustoque peregit
 Iudicio, si causa reum patrata salubri

* Expiat exemplo, non excusabilis autor

* Privatumque luat, quam sic discrimine nullo

Insontes aliena ferant commissa, notamq;
 Justius inventa potuit, sine crimine, sifcus
 Exhaustus fortasse aliaratione juri:

Cuncta equidem ferri hac possent, quia ferre ne-

cessum est

C

Li

Et decet in rebus, sic Dii statuis, acerbis
Subiectam, (quid enim faciat?) patientia turbam
Aut meritis potius causam praecidere poena.

At certe indignum est Proceres nugacibus aula
Artibus illudi temere, dum quilibet audeat
Quolibet invento ingentes promittere montes
Redditum & dubii male fortunata * reperti
Causari eventa, adversoque adscribere caelo
Improbis ille novam mendicatio are monetam
Mutato cudit precio, veterumque † recudit,
Quocunque id fiat Regum damnoque lucroque,
Aut vulgo quid inops †† plebes populusque quera-
tur

Sollicitus minime: fossis recidentibus alter
In nostras derivat aquas vesanior Albim.
Tu quoque quid rides? chartaceus Odera pictas
Ferre rates, procul & pictas adducere merces
Defluus inque vicem corna atque * abducere coepe
Cogeris, & ††† falsos in flumine cernere pisces.
Ite, & nunc causam curarum inquirite, quidve
Nulla †††† dolens nostri admittant solatia luctus.
Certe ego dum gentis recolo primordia nostra,
Fortunam, geniumque loci, veteresque labores,
Dum pridem, quanquam ipse miser, tristissima
vidi

Spargentem nostris incendia Tartaron agris,
Ulique

† Veteremque Misa omnia.

†† Msum. Plebs, quid.

††† Misa. falsus, quod praestat.

†††† Misa. bina, dolens noster toleret, tertium idem-
que optimum: nostri admittam solatia &c.

Tartarorum
apud Rarisbo-
nam per Oderam
irruptio in Sile-
ciam.

Ulique per obstantes abjectis pontibus amnes
Nequicquam infrendens vada quaritas apta, vi-
detque

Interea trabibus diverso in lictore cadi
Traductus, subito, impatiensque mora, agmina tota
In medios egit fluctus, clademque natatu
Acceptam ulturus, vasta omnia vasta relinquit,
Mens horret meminisse. Etenim atrocissima re-
rum

Si quisquam generosi animi, cuique una cruoris
Palpitat ingenui disjecti gutta superstes
Corpore, praesentis prudens infamia seclis
Dedecora aspiciat, Fauni prociacibus omnem
Ludibris patriam expositam, uniusque superbo
Versari nutu, decies non malit in armis
Turcae cecidisse manu, fortemque cadenti
Impendisse animam patriam, quam tetra videre
Flagitia, & scelerati ferre opprobria Fauni.

Sed quando vacat, & saturis audire molestum
Non puto quae fuerit patria nascentis origo,
Quique rudis primi has terras, incultaque resqua
Excoluere, putresque ausi prostindere lamas

Incipiam, fors hac aliquem meminisse iuvabit.
Jam post confusas lingvas ingentibus ausis
Liquerat eductam caelo Babylonia molem
Turba, duces sortita suos, jam sparsa per orbem
Terrarum vacuas turmatim invaserat oras,
Primus in Aetoi loca vasta Tuisco pruinis

G 2

Occu-

† Nomen astro semper carbone a fabro notatum: plu-
ra de eo sequuntur infra, ubi & quis fueris ac unde
hoc Nomen?

† Fauni prociaci-
tas atque su-
perbia.

Lama idem
quod lacina,
aquae collectio.
Brüchicht, Wü-
ste, Stollage.

Germaniæ veteris limites, Albis in Hermunduris oriens.

Bellum Germanicum notat.

* al. &c.

* al. Excoluisse.

* al. Externo

* al. insinuasce

Occupat atque nova positurus † mania genti
Inclusit prudens mansuras advena sedes,
Fluctivago Rheno, ripisque binominis Istri
Baltica quaque petens finit Hermunduribus Albis
Aequora, Carpathi quaque Insula vallibus ortus
Vandalicas Codano properat miscere paludes.

Principio quam difficili primordia gentis
Progressu crevere hæc in fastigia rerum,
Illicque suis tandem Germania finibus aucta
Limitibus vix nota suis se effuderit, & quam
Tergemini afflatu pridem furcata Draconis
* Ex Tartessio aspirantibus æquore ventis
Mole sua in tristem pene inclinata ruinam
Conciderit, dixere alii, atque audacior olim
Posteritas prolixius impavido ore loquetur.

Nunc age quis mihi majus opus gratique laboris
Faciurus precium prisce de stirpe Thuisce
Prognatas †† memoret gentes? & regna sub Arcto
Diversis erecta plagis? penitusque brevique
Momento eversa, atque omnem cum nomine gentem
* Excoluisse, ultroque suis regionibus actas
Digressasque alio, sive has liquere volentes,
Sive gravante domi turba, seu Martius ardor
Impulerit patriæ splendentibus ignibus atros
* Ex ferro prorumpentes è culmine fumos
Præferre, & dubias aliorum invadere sedes.
Nempe Caledonius Germano sanguine Piætos
Quis neget externis sese * insensisse Britannis?
Quis Piræneas nescit victoribus Alpes

Exci-

† MStæ: Nomina, melius umbrino & convenientium,
†† Numeret in MStis.

Excitis gelido paruisse Aquilone Suevis
Et nunc incolere? Hesperiam conjunctus Alano
Cathus erat. Quis in quot Cimbrica Chersone-
nessus

Effudit populos numero comprehenderit? & quas
Deseruit, cepitque alias Gothus, & vagus oras
Vandalus? Hercinia quos Bructerus accola sylva,
Quoque Cherusci agros, quos & coluere Narisci
Digressi cessere alii? Quid Tungri * Ubrique * al. Ubique +
Vangiones? * Non tu quoque montibus Odera iis- * al. Nam
dem

Exoreris quos * Carpidi olim, Gepide, Valerique * al. Carpi ††
†† Accolere? haud dudum illi venientibus Hunnis
Cesserunt, quibus & madidus sese advena Saxo
Miscuit, atque metalliferis in rupibus hæsit.
Hos quoque nunc Scythici terret vicinia Turca
Inque diem convasantes terrore, fugaque
Exanimat, nostris nec vero a finibus illum
Longius aut tanto cessurum credite rerum
Successu. Interea inducias, pacemque tributis
Indecorem vendique & ementibus oblitit ora.
Interea adverso carpens illabitur Istro,
Et sua dissimulans sensim pomeria profert,
Donec inescatos omnes simul obruat hostis.
Ludicranos contra belli simulachra ciemus,
Seria ceu desint, hostes aut longius absint,

C 3

Quos

† Sic omnia mea MStæ, & recte quidem, cui enim Hy-
las non dictus, & quis Ubios cis-Rhenanos Castorum
hostes nescit?

†† Bene, sic Versus poscit & res docet.

††† Excoluere MStum.

*Quos tuto sic ludendo contemnere possis,
Aut pietis terrere queas juveniliter armis.*

Quis vero Bojos Belgarum finibus aëtos

Proxima Sudetum & Lunæ nemora abdita credie

Inseuisse? sed antiquæ vestigia gentis,

Et vetus observat vicina Bohemia nomen

Bojorum tanquam dicas patriamque domumve.

Successere illis cœu casu aut sponte profectis,

Seu potiore manu pulsis super æthera quondam,

Nunc Hermunduri solo vix nomine noti.

*Hoc quoque Marcomanus pluvium confinis ad Aus-
strum*

Submovit, sese illis, cœu in tura receptus,

Saltibus insinuat. Nec Amazonæ semina tanti

Dux regni, ut perhibent, verum Mavortius ille

†† Marbothus, qui forte puer nutritus in aula

Terrarum domina, satis reerabentibus, exul

In patriam retulit bellique togeque parata

Consilia, atque animos, tum qui cognosset avara

Conatus Roma & subigendi totius orbis

*Obsignatum animum, Dii quam populique pa-
trumque*

Adplausu acceptus fama compleverit Arcton

Adven-

† *Præstat igitur cum antiquioribus Bojemiam non Bo-
hemiam scribere.*

†† *Celebre Nomen in Lobensteinii nostri Arminto
(NB. opere utinam jam absoluto!) De ipso Tacitus
in Annal. passim, cui Maroboduus dicitur.*

(NB. Exostulamur nunc utique egregium opus absolutum
& Typis exscriptum; dolendum quod neuter, neque bea-
tus Autor Lobensteinius neque Noster Editionem ejusdem
vivendo attigerint. Editor.)

*Adventus, decorisque sui? quippe hunc fore, qui-
ves*

Erigat afflicta, patriis quique arceat hostem

Limitibus prope inbarentem, nec defuit ardens

Virtuti fortuna comes. Namque impiger olim

Quas exul fremitu ingenti conceperat iras

Exeruit, pressasque metu sub luce videndas

Protulit, haud aliter si qua præsepibus altis

Inclusus sonipes subiectis auribus astat,

Hinnitusque premit, sed mox ubi carcere gressus

Extulit, adsultat crebrum, * vulnūque rotato

† Incumbit freno, perruptis donec habenis

*Liberius pedibus caput †† abdit, humique su-
pinum*

Despectans equitem cursu irretinendus anbelo,

Seque fatigato per plana atque avia feritur.

Haud aliter noster rediens Marbothus ab urbe

Cæsaroque metu excusso, bella undique bella

Magnarumque animo spirans conamina rerum;

Sepe suos levibus populares preparat armis,

Et campis Martem exercens præludit apertis,

Nunc densare acies, lituoque reducere laxas,

Signa sequi, Ducibusque docet parere, gravemque

Militiam ferre, & veris assuescere pugnis.

*Nimirum ††† hæc juvenem ardentem noblesque
diesque*

Exercient cura, huc dudum vocat amula virtus

C 4

Romu-

† *MStum Succumbit.*

†† *ibid. aptat.*

††† *Recte in MStis hæc, respicit enim ad τὸ Curæ in si-
quenti versu.*

* al. multoque
rotatu.

Romulidum, & puero spectati saepe triumphi.
 Inprimis urunt tracta ad capitolia gentis
 Agmina Germana, quam mox ferus ense cruentam
 Districto cupiat vindictam? ast conscius iram
 Comprimi imbellem, invitusque in idonea differe
 Bella * minas, odio interea meditatur acerbo
 Italiam quicquid contra pote. Tum subit ingens
 Gloria, si qua recens Arctoo surgere caelo
 Se duce fama queat regni, quam maxima Roma,
 Et Caesar * irepidet, quamvis aspiret eodem
 Arminius voto, paribusque assurgat in armis.
 Hac sedet, hac animis haret sententia, & uni huic
 Constituit fortunam omnem atque impendere vi-
 tam.

Ergo ea dum molitur, eunt quae proxima gentes
 Accollere loca, & vicina tota Quadorum
 Sub juga, sponte obeunt prada & dulcedine ro-
 rum

Iussa novandarum, inprimis terrore, odioque
 Nominis Augusti, prono quocunque vocaret
 Perpulit assensu, patriaque ut denique spreta
 Emigraturos traheret, quae proxima Boji
 Deseruerunt juga Herciniis circumflua sylvis.
 Hac etenim captis, regnisque accommodata sedes
 Visa novi, unde loco tutus tam parva tueri
 Quam facile in fines aliorum irrumpere possit.
 Hincque adeo invisam veris terroribus urbem
 Concutere, irata & sires olim ferat, armis
 Arma lacestus manifesto opponere bello,
 Viribus haud impar, tum quo sua fortius ille

Muni.

† Perperam.

†† Et hoc mai.

Muniret, plerosque ulro vel * iniqua recepit
 Foedera, quique recusassent parere, coëgit
 Vique metuque instans secum ardua quaeque subire.
 Dumque ea magnanimi †† volutans it fama per
 Arcton

Exulis, & rumor longe lateque recentis
 Glisceret imperii, & populos, gentesque propinquas
 Undique contraheret, nostris qui pascua lucis
 Quasitum adveniens pecori magalia pastor
 Fixerat, atque tuis qui in littoribus desertis
 Oderat piscator peregrino retia lino
 Texta lavie, Ducis, accurrens, nova regna secuta
 Addit haud parvum tanta ad molimina robur.

Ex illo post emersum fatabilis ††† orbem
 Fluctibus, huc primum Ligios, Buriosque, Lutosque
 Sidones, & Cognos, aliosque è gente Quadorum
 Confluere, & nemora & sylvas * lucare frequentes
 Et putre vepretis dumisque horrentibus arvum
 Vidimus excolere, & vastas proscindere lamas,
 Parcaque procifis primis sua credere sulcis
 Semina, vix alio segetem paritura novali.
 Tum passim quo quemque animus, fortuna solig,
 Commoditas invitat, seu gravior amnis,
 Decurrensque alio diffusam monie * rigarat
 Planiciem fluviis, vasto liberrima campo
 Bellator positis erro tentoria plausiris
 Composuit, tugurique egestum cespitem culmen
 Erigere, atque casis hirtam pretendere sepem
 Mox bella, hostilisque metus circumdare vallo

C S

Oppida

† Merito, nec aliter enim sensus sanus foret.

†† MSta. volitare.

††† Forte fatalibus.

Incolz Silesie
 sese Marbotho
 adjungunt.

Silesie primi
 populi.

* al. habitare.

Silesia tempori-
 bus Marbothi
 sub Augusto pri-
 mos accepit in-
 colas.

* al. rigaret.

Marbothus cum
 Marcomannis in
 Bohemia figit
 sedem. Strabo
 in principio 7.
 libri.

Oppida, & æreis imponere montibus arces
 Erudit, pluteis tum primum & cratibus alni
 Plurimag, exiccata palus operosa Budorgis
 Fundamenta nova, incrementaque parva dede-
 runt,

Quam tum tempus edax, aut belli tristia fata
 Eruerint, reperisse tamen monumenta, notasq;
 Antiqua perhibent urbis, qui mania Bresla
 Parva renascentis meliori eduxit anaturo.

Dii quibus illa malis agitata, extrema ferendo
 Semper in adversis est cluētata procellis.

Et quoties flammis eversa vomibus arsit
 Funditus, Assyria ut volucris felicius orta est,
 Accepitque novum reparata atque aucta nitorem,
 Externis infraeta odiis, malefida suorum

Consilia & fraudes tulit inconcussa, nec illam
 Ulla Inimicorum rabies, non subdolis hostis
 Opprimere arte domi inventa, aut ex urbe petitis
 Fulgetris potuit. Summa postremus opum vi

Vindicta furis ardens evertere Faunus
 Florentem studuit, tantum implacabilis ira
 Et meriti fontem custodia carceris ussit.

At tibi, si qua Deos scelerum indignatio tangit,
 Dii scelerum ultiores reddant qua Faune mereris,

Teque

(† Condonabit benevolus Lector, quod mutata hic iterum
 sint pauca verba, quæ licentius in vicina Insula S. Jo-
 hannis Possessores luserat indulgens sibi Poeta. Odi
 enim convicia & arceo procul quæ irritari possunt non
 mutare. Editor.)

†† MSta duo. Albirubro Capite misere & impie tra-
 ctata atque subdole prodita.

Teque tui inventi ob meritum merito oderit omnis
 Slesia, devoveatque tuum, quicumque viator

* Huc venit, nomen diris, & iusta precesur
 Quoslibet ad numeros, nova dum portoria pender,
 Excussus scelerati huius quoq; sanguinis hæres
 Monstretur digitis, gemat, erubeatque notatus.
 Acceptas uni Viadus ferat, Odem & Oli
 Truncatas Fauno salices, Fauno obsita musco
 Compita, desertumque forum, tacitasque platcas
 Imputet, & memorem in rivis pia Bresla quere-
 lam

Inscribat: Ferus ista dedit vassa omnia Faunus.
 At si nunc alta pinus, quercusque silescunt
 Procera, mox, ne dubita, parvaque mirica
 Et salices humiles, fruticesque rubique sonabunt
 Aeruscatores Faunum, infamemq; Telonam.

Sed redeo ad veteres, quos diximus hæc sola
 primum

Tentasse, ac primis domuisse ligonibus arva,
 Quosq; aliunde petita rudi cerealia terre
 Semina vix ductis ausis committere liris
 Vidimus, hæc rursus male culta relinquere. Quippe
 Res angusta domi, durisque in rebus egestas
 Permovit facile, abjectis ut falcibus, ensis
 Mutarent, iterumque ad desita bella redirent,
 Quicumque eventu: sic acta ferocius uris
 Latruncium morsu, silvis sese abdidit altis,
 Fessaq; deliruit, sed cum jejunia longa
 Pertulit, erumpit quovis sicura periculo
 An cadat, aut casses perumpat, liansque mali-
 gniam

Exple-

* al. Hac ierit.

Aeruscare frau-
 de est pecuniam
 colligere. Plau-
 tinum. Aeru-
 scator qui qua-
 vis arte pecuni-
 am colligit, Si-
 nister.

Budorgis, quæ
 VVratislavia
 creditur, pri-
 mum edificari
 cepit.

Ab ingratis ci-
 vibus, a Valerio
 Scipione Schel-
 len-Schmidt,
 Notario ebrio
 & facundo & ††
 Albinibro Capi-
 teo nefarie tra-
 ctata & prodita.
 Faunus perpe-
 tuus VVratisla-
 viens. hostis ex
 professo. Kries
 brich Rieh der
 Wiskdum, quasi a
 fando. War ein
 Edelmann, Fam
 vom Dorffe ber-
 ein, wolte alle
 Städte vertil-
 gen, ein Wolde-
 Wische, democh
 solte man ihn
 umbeten.

Explcat esuriem, unius non sanguine prada
Sistitur ingluvies, donec saturata quiescat,
Aut rictu immoricens impacta veruta cruentet.
Effera sic bellis raptosq; assveta juvenus
Agrorum abjecto cultu per & aqua, & iniqua
Circumquaque ruit, longeque excurrit: & amens
Obvia quaq; petit, nostros sensere Liburni
Illyricique Quados, sensitq; Oenotria tellus
Qua se peninas vallis porrecta per Alpes,
Marcomana extendit retinens memorabile nomen.
Quid Rhetos dicam, Dravumque Savumque peti-
tum

Cladibus, atque isthinc ferri undique agiquera-
pinas

Externumq; errare pecus sub montibus istis?
Indolui, & vidi, & vidisti has Vulturi pradas
Insuper Helvetia vastis in saltibus ausos
Non duraturas armatos figere sedes
Fama fuit. Quid? non ipsam formidine Ro-
mam

Ingenti implerunt, solis ut Caesar ab urbe
Ritibus averci externis potuisse putari
Lustrata extremas clades supremaque fata.
Atque ea diversis Quadiis ut regionibus arma,
Circumfert, orbemque injusto Marte fatigat,
Sistite, ait, Nemesis vindex ea Diva superbos
Compressis hominum fastus remonatur habenis,
Sistite, ait, dudumque artes † memorata nocendi,
Infremuit simul, & lava Rhannusia frenos
Concussit, ceu quadrupedem domitura rebellem

Armi-

Meditata MSa mea.

Arminium digressa petens cum forte ferocem
Atque recensentem spolia ampla & funera Vari,
Marobthum inde parem fortuna, opibusque, no-
visque

Fidentem adgreditur regnis, utrumq; juventa
Commotu facilem, spectantesq; insuper arma
Quoslibet ad motus, seu forte domesticus obset
Imperii, sive externus procul ingruat hostis,
Unde pares animis, tum quos pridem amula virtus
Infelix odium stimulis armarat acerbis,
Commissos facile implicuit civilibus armis.

Ergo in pugnam itur summo discrimine gentis

* Exilioque utriusque Ducis: namque ille Ra-
venna

Exilio sensit, longoque inglorius ævo
Polluit obscuro praeclarum funere nomen:
Iste propinquorum insidiis & fraude Quiritum
Inter magnarum cecidit molimina rerum.
Fortunati ambo, sive acria bella gerenda
Consilio, sortique manu, sive inter agrestes
Constituenda equi ratio, legesq; tuenda.
Fortunati ambo, si tam Germania vates
Prisca bonos tulerit, quam fortiter arma viros-
que

Traharit studioque pari memoranda putavit
Et facere, & benefacta obliviscentibus annis
Scribendo asserere, & siclis sacrare futuris.

Ergo suos postquam infelix Germania Reges

Utra

† Optime & verissime, Nunquam certe Arminius, quod
sciam, in exilium actus; atqui exitium inde ipsi acce-
bratum nemo ignorat

Arminius Che-
ruscorum Rex.
Quintilii Vari
Clades.
Cornel. Tacit.
Annal. 2.
Dum ea æstas
Germanico plu-
res per Provin-
cias transigitur.
haud leve decus
Drusus quasi-
vit, illicens Ger-
manos ad discor-
dias, utq; fracto
Marbotho usque
ad exitium infi-
steretur. Ille
enim Drusus ef-
fecit ut Marbo-
tho regno deji-
ceretur, & Armi-
nius a suis scele-
rate trucidaretur.
* al. Exitioq; †
Marbotho Ra-
venna in exilio
moritur inglorius
Arminius a suis
scelerate inter-
fectus.

Rapoldus; De
Quadorum Re-
gibus nihil quic-
quam audivimus
præter id quod
Autore Catual

da refertur, qui
ait ab eo Populo
qui Marbodum
Mareomannorum
Regem secuti
fuerunt &c.
Vannium fuisse
electum, de ge-
nere Quadorum.

Carnuntum, ut
ait Rappoldus.
Oppidum fuit
non procul a Bu-
da. Vide Luzin
Antiquit. Aus-
trop. Marcelli-
num l. 30. &
alios.

Ex profundo
Berilix Bilibald.
Perkeymerus,
ex Scythia scilicet
progressus
ait Slavanos.

* al. jam mitior.

*Atque, subvertit, similes habuere Nepotes
Successus rerum. Nec enim Carnialda, Quadusq;
Tannius Italicas cavat solertius artes,
Barbara nimirum & venalis prodiga vita
Simplicitas turpi vilem mercede cruorem
Cauponatur & adversis stultissima castris
Armatum suos, contra se militat, hostes,
Sic robur gentis fractum, primoque, sub ortu
Marbothi regnum Romano concidit astu.
Deinde triennali, tam magno evertere crescens
Constituit imperium, Carventum nobile bello
Reliquias hausit, melior vel casa juvenus,
Victoris vel capta jugum, & fera iussa secuta est:
Suprema hac clades vacuos cultoribus agros
Reddidit, evertitq; urbes, ut postea nulli
Decidua, aut rari instaurarint oppida cives.*

*Talibus haud saturata malis effuderat omnes
Diva odii furias; sed gentem excindere totam
Fert animus, nec flammam nisi pectoris aestus
Expleat, insano certum est absistere cauto.*

*Vasta Borysthenidas inter Thanaisque fluentia
Rypheas ultraque nives, & Hyperboreum Rha
Terna jacet Scythicum longe curvata sub axem,
Qua maria & spacia excurrrens latissima Taurus
Terrarum tractu ingenti mutavit Imao*

*Nomina, & Euxini dorso * non mitior undas
Prospicit, indigena immensos ubi Sarmata campos
Europaeque Asiaeque colit, quos Moschus, & acer
Roxanes, Russique habitarunt: nomine solo
Diverse, an fuerint cognatae sanguine gentes,
Ambiguum, siquidem ut caelo seposita remoto*

Gens

*Gens ignota aliis, sic hi tantum sua norant
Frigora, clara domi tamen & praeslantibus armis
Addere iustitiam, & rectum dignoscere curvo
Natura didicere rudi, assiduoque juvenus
Venatu durata, quibus vel cominus ursos
Ludus, & arreptis immanes cornibus uros
Audaci domuisse manu, & constringere loro.*

*Hos Dea tum resides altaeque in pace quietos
Excitat, illapsisq; animis abolere penates
Incipit, obiectans Scythia illecebile frigus.
Et caeli & terra inspirat melioris amorem;
Unde† repens emigrandi natalibus ardet
Montibus, atq; animi ignotas inquirere sedes.
Ergo ruunt, quo fata vocant, nec inhospita quem-*
quam

*Obiectu freta, nec diverso in litore gentes
Ultero occursura, positus in limite miles
Terruit audentes, rotis quin agmine facto
Conferunt exciti rebusq; animisq; feruntur
Vig, armisq; eluctati, qua maximus Ister
Incinctam bifido divisus gurgite Peucen
Inluit Euxinum, septemq; per hostia dulces
Mutaturus aquas salsa se proluit unda.
Pars Thracum scopulosa juga, & quos Mysus uter-*
que,

*Aut veteres olim sedes habuere Triballi,
Occupat, atque illis nostra hac aetate superstes
Dalmatia Scythicus montosa Sarmata terris
Haeret, & aeternum nomenq; genusque propagat.
Diffusi qua fors cuiquam, quaq; arbuter ensis*

Obtu-

† Recens Asia.

Obtulit ejus placitos cultoribus agros
 Aut populi ignoti † invisus terrorq; parvord;
 Desertas profugus liquisset civibus urbes.
 * al. ablato. † Cumque tot * allato ferrent ex hoste triumphos
 Haud expectatos, nec fors inopina petito
 Falleret eventum, positura ignobile nomen
 Mutavere novo, & sacris praestantibus aptant
 Slavorum, belli quod scilicet inclita virtus
 Nominis hac decora, & titulos mereatur honoris,
 Quamquam alii patrio dictos sermone loquaces
 Verbofosque putent: sed * qui, quo nomine quis-
 quam

Dicatur, refert? humiles esse penates
 Virtute, & sacris praeclarum accendere famam
 Hoc opus Heroum est, fortunatique laboris.
 Hac etenim, nemo invidcat, gens barbara caelo
 Egressa obscuro, magnum super aethera nomen
 Extulit, & triplicis late confinia mundi
 Implevit, passimq; sui monumenta reliquit
 Egregias urbes, generisque insignia sacra.
 Finitimos tandem, quos frigidus Isthmus campos
 Transtrahit prior, atque * alio quos Vandalus
 ante

Adveniens vix dum primum confervit agros
 Armata cepere manu, tantoque superbi

Successu

† Incussus Mstum.

†† Mei Codices: oblato.

††† Sive Slavic ut Msta habent. Die Slavaken, qua
 Vox hodie in conventum fere inter nostros abiit: Bist
 du doch s'nger als ein Slavake!

††† Merito.

Successum, posuere iterum nova nomina * gentis, * al. genti;
 Nempe a campestri sese voluere Polonos
 Planities dici, apricis quod libera campis
 Gaudcat, includique putent † munimine
 * vallis

Turpe viros, ne si qua animosa licentia peccet
 Cogatur juri parere coercita muris.
 Illius ergo omnes odio execrantur amaro,
 Eversasque velint munitas manibus urbes.
 Hinc rara a pristino videas fundata Polono
 Oppida, †† nec struēdas altis in montibus
 arces:

Sparsa sed agresti vix ligno haerentia tecta
 Primores habitare equites, stabulare sub uno
 Paupere cum verna dominum, pecudesque ho-
 minesque,

Atq; indiscreto porcos grunnire cubili.
 Sive hunc à Scythicis ducat gens aspera morem
 Ritibus, ut molles contemnat mascula plumas,
 Et sola forti sperent defendere dextra,
 Quod gladio peperere solum, nec turribus ullis
 Fidere, non recte ††† includi Mavortia muro
 Corpora, magna illud dignum virtute * La- * al. Leonum.
 conum.

Sit sane: rupes atque Tarpeja Quirites
 Sustinuit, magno & Senonum frangenda Ca-
 millo

Arma dedit, tantum exiguis munimine collis

D

Ter

† Mstum substituit: ceu carcere.

†† al. & erectis structas in collibus.

††† Concludere fortia, legunt Msta.

Aen. Syl. c. 5.
 Planities Slavo-
 nica lingua Polo
 nominatur.
 * al. Valli.

Terrarum populo domituro profuit orbem :
 Imbelles esto generosa Polonia muros
 Oderit, & conferta omnes feliciter hostes
 Concidat dextra, sint hæc age pulchra, virisq;
 Fortibus imprimis digna : at quis sanus in ista
 Gente probeat clara, & Christi jam sanguine
 lota

Polonorum de
 homicidiis im-
 pia leges.

Tristibus, infandum, humano rorantia tabe
 Proposita in tabulis tam barbara & impia legum
 Decreta, ut fumos quicunque professus equestres
 Ausit vel civem, agricolamve nefarius ense
 Transfodere, immisso vel equo obvia quæque
 feroci

Proterere, & furere in quosvis, nec parcere
 cuiquam,
 Quantumvis noxam ob nullam, sive impetus
 illum

Nobilitate furens, sive hunc assueta cruorem
 Hauserit ebrietas, Veneris seu dira libido
 Legitima castum nupta † eruptura pudorem
 Coniuge presente, aut natam spectante parente
 Stupret adulterio, vitam patrique viroque
 Insuper eripiat, perrupta cubilia ferro,
 Vim, scelus effraetasque fores, cademque pacisci
 †† Aere levi, aut brevibus Gyaris dependere cul-
 pam,

Post ausum ridere nefas, impune posito

Gaude-

† Melius Mss. creptura.

†† Zehn Polnische Gulden, wenn es ein Unter-
 than gewesen. Doch die Purschen lauffen
 auch manchmahl weiblich an, wie vor Jahren

Gaudere, & lasis exerta illudere lingua.
 Nostrates eadem Lapithas prurigo fatigat,
 Posthabito ut liceat Divumque hominumque
 timore

Prohibitu in quosvis truculentas edere cades.
 Quin his jam pridem sædissima Centaurorum
 Ritibus illuvies nostras femilibus oras
 Imbuerint, duroque adamante, atque ære pe-
 renni

Vulgata extarent leges, reverentia Regum
 Ni vetet Austriadum, & repressa audacia ferro
 Grassantes sistat furias; hanc scilicet olim
 Impietas, & seva inter cunabula nutrix
 Cantando immulsit rabiem, contemptum, odi-
 umque,

Urbana turba, sed habet bene, plurima legum
 Divorumque timor vitiat semina lætis
 Deterfit prompte, ut sobolis discrimen & ortus
 Alterutra noris, distorto ubi corpore mores
 Videris agrestes, vultusq; horrore minaces,
 In cadesq; manus avidas, hunc læte serino
 Nutritum, & Scythico prognatum sanguine cre-
 dat.

Ergo ubi Marcomanum, veterumque accisa
 Quodorum

Res ruere in pejus, melior vel casa juvenus
 Aut abducta procul, vastiq; maneret in agris
 Deserti cultor ruris, desertaque rari

D 2

Mant-

etliche mahl in Dangsig, und auch kürzlich
 in Breslau einem Woywoden, begegnet.

*Mœnibus incolerent pendentibus oppida cives :
Eheu quam nullo facile irrupentibus isthac
Obsistente, omnis late cum cernitis ora
Slavanis oppressi gemens invitaque cessit :
Scimus & infensus quam te Viade, Odera &
Ola*

* al. Thera.

*Non intelletto primum sermone Polonus
Terruerit ? Moravus quam * Theja fremen-
tibus undis*

*Dedidit veteres mores, germanaq; jura
Et linguam sua Bojemus, nec latior Albis
Flumina Riphæis tribuit potanda Sorabis.*

*Hic iterum cultus alii, nova regna, novaque
Discenda leges, lingua mutandus & oris
Vivendique habitus. Quin ni pia cura Deo-
rum*

*Obstiterit, tota hæc vocitata Polonia tellus
Vertetur & linguam, & ritus, & nunc quoque
plaustris*

*Sarmata transferret campis tectumque larem-
que*

* al. Et

*Nullum * aut cingenda muris aut legibus urbis
Ornanda studium mentes subiisset agrestes,
Nullaque Marcomanum, aut veterum monu-
menta Quadorum*

* al. cæde

*Viderit hæc ætas patria dulcedine capta,
Ni reduces aliquot bellique e* clade receptas
Reliquias, evasatis servarit in agris.
Nil ea spes aut expectatio vana fefellit.
Mox etenim dure duris industria rebus
Emersit gentis, nec tam virtute paternas*

Hosti.

*Hostibus in mediis sedes, sed & utilis aula
Consiliisq; potens famam invitumque favorem
Magnatum obtinuit, primasque in rebus agendis
Primaque dicundi emeruit subsellia juris.
Connubiis tandem, & longa propagine misli
In populum gens una animis coalevimus unum,
Ut vix alterius generis discrimina noris.
Ulcunq; observes, longe confusus ipsum
Pluribus immiscens se nostræ convena turba
Reddidit antiquæ gentis nomenque genusq;
Ut non tam populi prompte internoscere prisci
Stemmata, quam possis nomen regionis avitum
Dicere. Postremum, quod plurima turba fre-
quensque*

*Undique certatim confluerit advena, pro re,
Slesia nostra novum tenet hæc in secula nomen.
* Slesiam vero hæc horrentia sentibus arva
Nempe mala à gleba quidam dixisse feruntur :
Haud fors immerito, nec enim tam patria cha-
ra est,*

Silesiæ nomen
unde ? †

* al. Slesiam.

*Ut manifesta negem, nec vos nescire putandum
Qui semper mecum has terras cælumq; tenetis
Indigenæ, tale hoc cælum terrasque fuisse
Ut Quadus, inque Deos gelida gens si qua sub
Arcto*

*Impia Centimano conjunxit arma Tipheo
Incolat has steriles, & arator verset barbas,*

D 3

Par.

† Relinquenda hæc prolixiori acquisitioni Clmi
Hankii nostrati, in Comment. de Silesiorum
Nominibus, cui multam industriam impensurus
est, ut promissit.

Parcaque sudando fabulo hoc alimenta colonum

* al. cultura

Quenat, & infelix * cultura exerceat arvum.

* al. rigensque

Pauci etenim fluxere anni, quum dura * rigensque

Slesia squalleret, nullas produceret uvas,

Es tennes meteres cultor delusus aristas,

Sapius atque avidum infelix tritum colonum

Falleret, externos nec dum pomaria succos

Induerant, vix maturus vernacula fructus

* al. serundis

Exacto Autumno mensis sua mala * secundis

Robora prabuerant: sic & silvestria pruna

Testinata gelu, & crepitanti praeoqua terra

Condimenta dabant, prisciſque obſonia mensis.

Nunc aliud caelum, verna jam mitior aura

Temperies, ſive id cedat vententibus annis,

Seu rapidi, ut perbibent, poſt multi volumina caeli

Vertatur rerum facies; ſive impiger uſu

Mortales acuat labor, & ſolertia vincat

Naturam eluctans, terramque emendet inertem.

Jamque adeo noſtris externis montibus Evan

Luxuriat: tollitque alio peregrina racemis

Cornua traductis ſcrobibusque educit alumnam

* al. Diffuſis

* Diffuſis ſobolem: Cereris vix munera meſſor

Face premit gravis, & dives tritum colonos

Exhilarat, pecori tellus uberrima paſcum

† Divite latritio praeſtat, tinctoribus hortis

* al. Sufficiunt

* Subjiciunt patrii †† Rubeam, nuperque re-
pertum

Colli-

† Diti Canicio, Mſum.

†† Dieſe bey uns ſo häufig hervortwachſende &c.

Collibus in noſtris opera hinc ſpiſſatur alumen.

Vestra nec illaudata velim ſapidiſſima nantium

Agmina gratuito, permiſſa prioribus annis

Libera piſcatu, jam quaque inſraque ſupraque

Vel tennes rivos, aut flumina juſta perennes

Voluitis haud interdicto communibus hamis

Gurgite ſquamigerum vulgo genus omne dediſtiſ

Expoſitum praeda, nec cuiquam copia fraudi

Captura uberior fuit uſurpatæ, ſed inter

Libertas ſcit illa ſuas non invida leges:

Atque ſtatas habuit metas, tempusque diesque.

Nil minus hæc inopi conceſſa licentia plebi

Fovit inexhausſi creſcentia ſemina ſectus

Vulgaremque auxilii Domini benedictio prædant.

Durius ocluſos, vetitosque ſeverius amnes

Deſtituunt velut execrata piacula piſces.

Paxte alia læti ſpectamus ut advena ponte

Piſcicii varium adverſo genus amne quotannis

Adnate, aſſueſ. atque tuis cincti Odera ripis.

Imprimis quando glacies reſoluta propinquo

Vere aperit latebras, & frigore liquitur acri,

Egreſſus Salmonem Eſox vada noſtra ſubintrat

Præpingueſque Amia, caudaque Silurus opima:

Invidioſa ſerunt primatum obſonia mensis.

* Adde quod inſitio noſtris tranſuderit hortis * al. adde.

Delicias nemorum Alcinoi, didiciſque pruinas

D 4

Et

the. iſt nebst der Keimwand ein rechter Schatz
unſers Landes, nächſt hat ein guter Freund
Hr. M. B. auch eine reue blane Jarbe erfin-
den wollen, weiß nicht, ob er weit damit
kommen.

* al. limones ut
auræ.

Et nostras perferre hyemes, * Zimones inaura
Et desint olea, gravidis ut odora Volonis
Citra, Slesiaci nec certent rura Falernis
Massica, nec Cibus vernacia vina corimbis.
At fraudes Itale, mensisq; frequentibus absunt
Haustra aconita, nec audaces centusse * licenti
Exiguo cedes, nec emta & vendita prostat
Flagitiosa impune Cypris, nisi Martia si quos
Roma Gomorrhæa imbutos contago remisit,
Polluat aut labe patris exotica mores.

* al. Panhornq

* Calviscas.

Ne mihi, ne vero quisquam, dum mascula Crofna
Vulgarem aut Neomerga sitim vel Gubia sedent
Regali nostras ausis mutare * Panborno
* Labruscas simul & sceleratam inducere Romam
Hæc eadem argenti venas, ferrique canales
Producit tellus, locuplesque in montibus aurum
Eruiitur penitus, seu viscera in abdita terra
Descendat fossor, sive in convalle reducta
Arguto teretes scrutetur in amne lapillos.
Effossas testantur opes tumuli undiq; sylvis
Projecta extantes scoria, excretique metalli
Recrementa supernascens que primus obumbrat
Annosa & viridi muscus circumtegit herba.
Hic quoq; sulfureis opera ad fabrilis carbo
Effoditur scrobibus, dum sese in nocte profunda
† Prodidit erumpens, trepidis pastoribus, ignis.

Steintel.

De Magnete ut
strate.

Quin hæc Cyaneo celos imitata colore
Et simul ostentat Boream quam forte gerebat
Auro apte inclusam nostræ haud procul eruta sof-
Trinacria venit, fluit Isara Jaspide multa, (sis
Isara

† Proditur Misa duo.

Isara qui nostris, quanquam sit montibus oreus
Gemmiferum tamen aversus prædatur barenam
Bojemum limphis ditat furacibus Albim.

Strigoni.

Confer & egregiis munitas turribus urbes
Paucorumque opera annorum tot condita passim
Oppida, & impositas præruptis collibus arces:
Totque adeo clavis, quantumvis barbara tellus
Civibus excultas, quibus admirata stupensque
Indoluit sese & dicendo * carmine vinci
Italia, & quanquam inuideat, confessa negarit,
Testis honorate facundi opulentia linguae
Sauroromani, proceres Romæ quem sæpe loquen-

* al. & Carmine.

tem
Obstupere, atq; indigenam optavere Quiritem
Nil minor heroo numerosus Velius aures
Perculit Ausonias versu, sive acer Jambos
Seu lyricis mordax epigrammatu misceat odis.
Fallor? an hunc longe Ursinus gravioribus alter
Anteat, incumbens studiis; sine crescat, iterque
Continuet ceptum, jungatque Hebræa Latinis
Et Grajas indefessus feliciter artes,
Nil patria ejecto stolidissime livor & amens
Obsueris, stygio quantumvis rumpere viro. †
Quid nive candidiorem animam, Nigrumque,

Georgius Sauro-
mannus VVra-
tislavienfis J. V.
D. Caroli V. ap-
ud Pontificem
in Urbe Procura-
tor. Vide Elog.
Jovii.

Caspar Ursinus Ve-
lins Svidnicenf.
J. U. D. Poëta &
Orator celebris.
Regis Ferdinandi
liberorum præ-
ceptor & histo-
ricus. Vide Ca-
talogum Reſto-
rum Viennensium.
Zacharias Ursinus
VVratislav. pa-
tria pulsus.
D. Antonius Me-
las VVratislav.

piosque
Moybanos, Hefſosque loquor, Medicumque Cra-
tonem?

D S

Corvi-

† In Viro prior Syllaba brevis: arma Virumque Ca-
nam. Virgilius. Melius, itaque Mſum:
- - - stygio quanquam vis rumpere viro.
Vel nive candidiorem animam &c.
ubi virus venenum notat.

Corvi-
d'explatpoc
Brunſvic, qui A.
1554. edidit
v'g'latpoc

M. Laurentius Corvinum Neomerga, humiles genere Patesca
Corvinus, Novo- Wernerum utrumque insignem, sed praestitit alter
forens. Notarius Pleetro elegisque potens, operam ille in tempo-
& prius Auctor re duro
evangelicae do-
ctrinae VVra-
tislaviae.

Georgius Werne- Hungariae fidam rebus navavit agendis,
rus praefectus in Nec minus ingenio, calamo, linguaq; disertus.
Soros, cuius ex- Et tu Sylvane in clavis numerè poëtis

stat liber: Demi- Italicis inopem ni te Pemia Proscuchis
rabilibus Ungaria Merferit argutamque chelim, atque hebetavit
fontibus.

Georgius Sylvani Jambos.
Strelens. Romæ Te quoque qui taceam, quem Theja è ponte ca-
in Xenodochio dentem
obiit in summa
egestate.

Sublimi, excepit tantantem † Inama supremum
 Audiit, extinctique dolens egit ossa sepulchro.
 Et longum est memorare alios, quos dexter A-
 pollo

Exemptos vulgo Cirrheo in vertice sistet,
 Quosq; super cilio Latii oppositumque superbo
 Slesias ingenio erectos super aspera videbis.

Tu vero quid dudum oculis Nisse ò bone niētas
 Helvigii admonitūre tui, ceu nulla renata
 Gloria sit patrie? frustra sylvaq; lacusq;
 Camporumq; suis obiti, dimensaq; certis
 Oppida quaq; locis? nostri quia regio montis
 Perpetuis est vulgata gratissima, non sic?
 Quin hunc utilium patere ut solertia rerum
 Impensumque scholis studium, & labor evchat
 ardens

Subnixumq; suis inter praclara virorum
 Nomina in aeternum fame decus evchat alis.
 Quid

† al. Summa.

Quid si Dia mibi, quos divite Leucoris herba
 Paupere quosque alios censu regionibus istis
 Spes fovet, ad frugem sic ò sic pergat adultam
 Educet optatam? praecox nec opinio messem

† Suffocet? toti eximiis certabimus orbi
 Artibus & lingvis. Et si bona fata nefandum
 Sustulerint Faunum, voti rea Slesia, laetam
 Sublato Pitbone canet Paana, gravidq;

* al. falso.

* Falce levata, iterum respiratura quiescet.

Talibus atq; aliis, dum sic per longa Sabothus
 Immemores variis traheret sermonibus horæ,
 Falleret & ceptas per grata obliviae curas,
 Ecce repens subitis Bellona tumultibus Arcton
 Accendit, jam fama volat fera classica Moscibi
 Progressa & Thanaim supra terrere Polonos:
 Unde metu dilapsi † amnes, trepidusque Sa-
 bothus

In sua se reddit penetratia, sola relicta
 Slesias ar. mnis, Faunaq; agitanda superbo,
 Inter spemq; metumque Deos meliora precatur.

Explicit opus IX. Annorum.

† Suffocare a faucibus deris. Obidius:

Suffocens animam dira venena tuam.

† Misa. omnes.

FLVMINA SILESIAE,
Quorum in hoc Poëmate mentio fit.

Odera die Oder

Viadus Wenda ab Wartenberg, Mamslaw, Bernstat, Olß, Hundsfeld, & Wenda, inter Wratislaviam & Nymka influit Oderam.

Ola Olaw oritur ad Munsterbergam, præterit Heinrichaw, Wausen, Klein-Olße &c. Wratislaviæ Oderam influit.

Nissus Nemyß.

Bilus Biele ad Nissam, de quo Faber. Est & alius ad Glaciam.

Stobra, Etobra, oritur ad Smogram primam Silesiorum scholam. Labitur à Konigstad per Querceta ad Kechendorff & mox ad Bregam miscetur Oderæ.

Brincius Brynnitz } influunt utrinque Oderam
Blotnifus Blottniza } ram ad Schurgast.

Guttalli veteres mentionem faciunt, nunc quis sit nescitur, Munsterus Oderam putat.

Oppa Oypa alluit Carnovium Jegerdorff, & Oppaviam Droppaw, ubi ei miscetur *Marus Mora*.

Cattbus Kakhbach alluit Goldbergam & Legnesium. †

Zacus Zack inter Cervimontem & Warmhorn fluit.

Quis-

† Sive Lignicium, Clav. Hegetmatiam.

Quissus Qwelß, oritur ad Pacemontem † alluit Gretsffenstein, Gretsffenberg, Laubam, Naumburgum: ad Saganum influit Bobrum alterum.

Sprotta Sprotte, ad Sprottaviam Bobrum eundem influit.

Cirrus an is qui ad Saganum Bobrum cum Quisso influit? ††

Vistricius, an Wenßtritz ad Glaciam?

Sigisda quis?

Vosicus quis?

Bober Telschinentis cum Salinis ubi?

Czirra vel *Quirra*, an Cidruss bey Grotteberg, Waldeberg, Grenberg?

Lomnicus quis? †††

Bober aliter an apud Grissam?

---

† Friedeberg.

†† Potius ad Guram, ut supra in ipso Carmine vidimus.

††† Lomnitz in der Graffschafft Glas, gehört jetzt zu Böhmen.

NB. AMICE LECTOR, Omnia hæc explicata & multo studio exposita dabit Amicus noster *Silesius* de quo sub initium Libelli dictum.

To
Co
An
San
no
St
To
k
lu
ur

S
V

S
T
I
Ste

Br
/e
sic

Sal
oru
ne

E
it.
At
na

